

Lectura

E. BARBERÀ
**EVALUACIÓN DE LA ENSEÑANZA,
EVALUACIÓN DEL APRENDIZAJE**
Edebé. Barcelona, 1999.

L'aventura de l'avaluació

Esdevé humà, abans d'iniciar el nou mil·lenni, pensar quins reptes hem de definir en el camp personal i professional. En aquest últim, dins de l'àmbit educatiu, hi ha encara moltes qüestions referides a l'avaluació que hem d'anar perfilant. D'acord amb Elena Barberà, l'avaluació és una de les claus de renovació de l'activitat educativa i és per aquest motiu que la lectura d'aquest llibre aporta idees interessants que conviden a la reflexió.

La concepció que nosaltres tenim sobre què vol dir aprendre i què vol dir ensenyar va molt lligada a la manera de concebre i dur a la pràctica l'avaluació. Acostumem a afirmar que no hi haurà canvi educatiu si no canvia l'avaluació, abans, però, caldrà pensar si podem canviar la manera d'avaluar sense canviar la manera d'entendre el procés d'ensenyament-aprenentatge. Aquest llibre d'Elena Barberà, que ara comentem, no s'oblida d'aquests dos processos de canvi i, per tant, ofereix prou elements d'anàlisi per a una nova concepció de l'avaluació, que inclou pensar en la seva intenció, en la seva planificació, en el seu moment, en els agents que l'han de dur a terme, en la tipologia d'instruments que poden facilitar-la, en criteris de correcció i qualificació, en processos de presa de decisions, en informes d'avaluació, en l'avaluació de la pràctica docent i, finalment, en l'avaluació de l'avaluació, és a dir, el que anomenàriem *metaavaluació*.

Tots aquests aspectes, cal abordar-los amb precaució si el que volem realment és canviar la pràctica avaluativa. Hem pogut veure com grans innovacions en el disseny de programes d'ensenyament i aprenentatge, en acabat, no han tingut el ressò suficient pel fet de no haver dedicat prou temps a l'avaluació del procés d'aplicació i, finalment, dels seus resultats. Així, doncs, té sentit considerar el tema de l'avaluació sempre que ens proposem reflexionar sobre la millora de l'actuació docent.

Mitjançant un artífici literari en què un grup de professors d'un centre escolar es planteja una revisió de la pròpia metodologia avaluativa, aquesta obra pretén contribuir en el procés de renovació de la pràctica educativa aportant informació sobre l'avaluació de l'ensenyament i de l'aprenentatge, i oferint als centres un model d'actuació que es pugui incorporar en el seu funcionament ordinari.

El llibre s'organitza en tres parts. La primera part, a través dels interessants debats i reflexions que l'equip de professors que narra aquesta obra va plantejant, intenta donar resposta a tres qüestions: *què suposa avaluar?, per a què? i què cal avaluar?*

A la segona part, l'autora presenta un conjunt de procediments. En primer lloc, procediments per avaluar els coneixements previs, és a dir, que responen a l'avaluació inicial, com ara l'associació lliure, l'ús de dibuixos i imatges, l'ús d'analogies, els qüestionaris, l'observació, els autoinformes, els mapes conceptuals, etc; i, en segon lloc, procediments per avaluar el procés i la seva avaluació final, com el diari de classe, els portafolis, l'avaluació dinàmica, els projectes, la generació de preguntes, les entrevistes, etc.

Cadascun dels procediments es desenvolupa detalladament en forma de fitxes que inclouen una descripció de l'instrument, les indicacions del seu ús, les seves extensions o alternatives i alguns exemples de la posada en marxa. Cal esmentar que, malgrat que alguns procediments ja són ben coneguts pels professors i assessors, n'hi ha d'altres de més nous que, per als qui vulguin ampliar el seu coneixement, podran completar-lo amb un apartat amb referències bibliogràfiques comentades.

La tercera part, que correspon a l'últim capítol, descriu la forma de portar a terme un projecte d'avaluació interna en el centre: organització, docència, clima escolar i materials. De cadascun d'aquests àmbits, se segueix un esquema general que té en compte les fonts de l'avaluació, els instruments, és a dir, com es recolliran les dades i amb quina profunditat s'avaluaran. Així, doncs, aquest últim capítol va més enllà de l'avaluació dels alumnes i proposa l'avaluació com una part més de la pràctica educativa, que cerca la millora progressiva de la qualitat de l'educació escolar. Si es vol iniciar algun procés d'avaluació de centre, aquest capítol ens dóna l'oportunitat de conèixer com iniciar aquest procés cap a la millora.

Aquest llibre va dirigit tant a mestres de primària com a professors de secundària que tinguin el desig de començar a canviar algun aspecte de la seva pràctica avaluativa. Així mateix, la seva lectura pot esdevenir interessant a professionals de l'assessorament psicopedagògic, ja que hi poden trobar reflectida la vivència d'un

centre i, per tant, tot el procés que des de l'assessorament caldria plantejar-se per iniciar un procés d'innovació. L'estil didàctic de l'autora del llibre, professora de la Universitat de Barcelona i de la Universitat Oberta de Catalunya, fa possible que aquesta obra ajudi tots aquells professionals de l'educació que pretenguin afrontar amb optimisme i profunditat aquest tasca.

Teresa Guasch i Eva Liesa